

UTFORMNING AV BOSTAD FÖRST I STOCKHOLM

PROJEKTETS SYFTE OCH MÅL

Projektet ska utveckla metoder för att stödja hemlösa personer i att etablera ett stabilt och långsiktigt boende och att möjliggöra kvarboende. På längre sikt är målet också att initiera och stödja en förändringsprocess och stödja personerna att utveckla egna strategier för att klara ett självständigt.

Projektet ska bidra till att utveckla en mer kunskapsbaserad strategi och modell för stadens arbete för att motverka hemlöshet.

Mål

Mål på individnivå

- Stabilt boende
På kort sikt är *eget* boende med stöd och på lång sikt *självständigt* boende (kvarboendepincipen).
- Normaliserat boende och eget kontrakt
- Förbättrad livskvalitet (t.ex. hälsa, egenmakt).
- Ökad stabilitet (t.ex. minskat droganvändande, drogfrihet).
- Ökad integration (t.ex. sysselsättning, nätverk).
- Minskat behov av stöd.
- En trygg miljö för kringboende.

Projektmål

För att nå ovanstående mål för individerna som ingår i projektet ska projektet genomföra följande:

- Utveckla arbetsmetoder och beskriva en modell för stöd. Modellen ska omfatta beskrivning av metoder, arbetssätt samverkansformer, behov av kompetens.
- Utveckla samverkan mellan olika aktörer.
- Utvärdera modellen för stöd.
- Höja kompetens och sprida kunskap om verksamma strategier och metoder för att bekämpa hemlöshet.

Målgrupp

Projektets målgrupp är personer som lever i akut hemlöshet och är aktuella i någon av de två deltagande stadsdelarna Hässelby-Vällingby och Spånga-Tensta eller vid Enheten för Hemlösa.

För att erbjudas bostad genom projektet ska man *inte* kvalificera för boende i tränings- eller försökslägenhet. Företrädesvis ska personer komma "direkt" från härberge, annat akutboende eller annat lågtröskelboende. Anledningen till detta är att projektets ska erbjuda "nya" målgrupper lägenhet.

För att ingå i projektet ska personen:

- Vilja bo i egen lägenhet.
- Vara villig att ha vägledarkontakt och samarbeta med socialtjänsten.
- Ingen bedömning görs av huruvida personen är "redo" att bo eller "klarar av" att bo. För att ingå i projektet ska en person *inte* kvalificeras för försöks- eller träningslägenhet idag. Tidigare boende kan vara t.ex. härberge, annan lågtröskel- eller akutboende, behandlingsinstitution eller kriminalvården.
- Inga krav ställs på nykterhet/drogfrihet eller villighet att delta i behandling.
- Inga krav ställs på skuldfrihet eller att planering av hur skulder ska hantearas är gjort innan inflyttning.
- Bedömning att en individ behöver omfattande stödbehov under lång tid är inget hinder.

Projektet strävar efter en jämn könsfördelning mellan män och kvinnor samt att erbjuda både ensamstående och par möjlighet att delta i projektet. Både ensamstående och par kan komma ifråga i projektet.

Urval av deltagare

Under hösten 2010 kommer 15 individer att erbjudas att ingå i projektet. Urvalet görs av respektive socialtjänst och godkänns av övriga aktörer i projektet.

Om beslut fattas att projektet ska utökas kommer nya rutiner för löpande urval av personer att tas fram.

Lägenheterna, kontrakten och kraven

Svenska Bostäder AB tillhandahåller lägenheter. Under hösten 2010 kommer de att erbjuda 15 lägenheter. Efter avstämning 2011 kan det bli aktuellt att utöka projektet att omfatta fler individer. Socialtjänsten står för förstahandskontraktet med Svenska Bostäder AB.

Avsikten är att kontrakten ska övertas av hyresgästerna och detta kan ske efter tredje kvartalsuppföljningen (dvs. efter 9 månader).

KRAV PÅ HYRESGÄSTERNA

De som ingår i projektet bor enligt hyreslagen och de ordningsregler som gäller alla hyresgäster som hyr lägenhet av Svenska Bostäder. Utöver detta ställs krav på att hyresgästen ska:

- Vara villig att ha vägledarkontakt och samarbeta med socialtjänsten. Hyresgästen ska träffa stödperson från Stadsmissionen *minst* 4 ggr/månad. Vid ett av dessa tillfällen kommer socialtjänsten att närvara.
- Förstå projektet och vara villig att delta i utvärdering.

För att ingå i projektet krävs också att individen inte ska ha blivit avhysta på grund av störningar i boendet (oavsett hyresvärd) under de senaste 12 månaderna.

Personer som bedöms vara våldsamma och utgöra en risk för medarbetare eller kringboende kommer inte att erbjudas att ingå i projektet.

KONTRAKTEN

Initialt få de som ingår i projektet ett s.k. *Bostad först kontrakt* (bilaga 1) vilket är ett andrahandskontrakt mellan socialtjänsten och klienten. Socialtjänsten har förstahandskontraktet med Svenska Bostäder. Bostad först kontraktet innebär att hyresgästen avstår besittningsskyddet under den period han eller hon hyr i andra hand av socialtjänsten.

Hyreskontraktet kompletteras med ett samverkansavtal (bilaga 2) mellan hyresgästen, Svenska Bostäder, socialtjänsten och Stockholms Stadsmission. Syftet med samarbetsavtalet är att tydliggöra de olika parternas åtaganden samt intentionen att hyresgästen ska bo permanent i lägenheten och att kontraktet ska göras om till ett förstahandskontrakt.

KRAV FÖR ATT ÖVERTA KONTRAKTET

Hyresgästen kan tidigast överta kontraktet efter 9 månader och bedömning görs i samband med den 3:e kvartalsuppföljningen. I den genomförandeplan kring stödinsatserna som upprättas mellan hyresgästen och Stockholms Stadsmission bör planering för övertagande av kontrakt finnas med.

För att kontraktet ska kunna tas över krävs att:

- Hyran har betalats i tid under hela perioden.
- Inga allvarliga klagomål om störningar har inkommit.
- Planering för hantering av eventuella skulder finns och inga nya skulder har uppkommit.

Kvarvarande skulder till bostadsbolag eller andra är i sig inget hinder för övertagande av kontraktet.

Förslag om övertagande av kontrakt tas upp vid månadsuppföljning (tidigast efter 9 månader) och Svenska Bostäder beslutar om att acceptera hyresgästen.

Möjligheten till kontraktsövertagande är inte kopplat till stödbehov. Det är möjligt för en person i projektet att överta kontraktet trots att stödbehov kvarstår.

Efter de första 9 månaderna kan kontraktsövertagande provas vid varje månadsuppföljning.

Stödet

Under projekttiden ska en modell för stödinsatser tas fram och provas. Stockholms Stadsmission ansvarar under projekttiden för att erbjuda stödet som initialt utformas med utgångspunkt i deras koncept för vägledarstöd för boende vid Bostället. Eftersom projektet handlar om metodutveckling ska olika metoder och arbetssätt utformas och provas under projektets gång. En utgångspunkt för utformningen av stödet är att det är av central betydelse att hitta former för hur de professionellas erfarenheter och kompetens ska möta och integreras med brukarnas erfarenheter och önskemål för att skapa individuella insatser som är relevanta för brukarens erfarenhet och som också efterfrågas. Ett viktigt verktyg för stödinsatserna att en strukturerad kommunikationsmodell används. Motiverande samtal (MI) som utvecklats av William R Miller och Stephen Rollnick¹ är en av de centrala metoder som kommer av Stockholms stadsmissions vägledare.

¹ (1991) Motivational Interviewing Preparing people to change addictive behavior.

Projektets arbetsgrupp där Stockholms Stadsmission, socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelarna och enheten för hemlösa samt Svenska Bostäder ingår att ansvara för sammanställning av modellen och metodbeskrivning. Som stöd i detta arbete har de utvärderarna som följer projektet under hand.

Förutsättningar och krav på:

- Stödet är *frivilligt*. Stödet bygger på att en fungerande samarbetsallians etableras och att den boende själv efterfrågar det. (krav finns att personer som ingår i projektet träffar stödpersonen *minst 4 gånger i månaden*).
- Stödinsatser ska *utformas individuellt* tillsammans med hyresgästen och utgå från dennes upplevda behov och styrkor.
- Stödet ska främst syfta till att *stödja stabilt eget boende och kvarboende* men också arbeta för att *stödja en förändringsprocess*.
- Utgångspunkten för arbetet är att öka *individens egenmakt* och stödja denne till att själv förändra sin livssituation
- Stödet ska utgå från *metoder som är kunskapsbaserade och anpassade till målgruppens behov*.
- Medarbetarna ska ha *socionomexamen* eller motsvarande samt besitta *kompetens* i kunskapsbaserade metoder för att motivera till och stödja individen i förändringsprocessen.
- Vara *uppsökande och proaktivt* samt *omfattande i tid* och rörligt gäller tid och plats där insatser ges.
- Omfatta praktiskt stöd (t.ex. vardagsekonomi, skötsel av lägenheten), alliansbyggande och motiveringsarbete, stöd i förändringsarbete, samordning av insatser från andra aktörer vid behov samt nätverksbygge och hjälp att hitta sysselsättning och fritidsaktiviteter för att bryta isolering.
- Vara tillgängligt och kunna erbjuda besök vid *krissituationen 24 h/dygn 365 dagar/år*.
- *Har nära samarbete med socialtjänsten och hyresvärdens* förvaltare och bovärdar.
- Genomförandeplaner ska finnas för alla personer som ingår i projektet och insatser ska dokumenteras och uppföljningsrapporter ska lämnas månatligen till socialtjänsten (i enlighet med vad som specificeras i processbeskrivningen bilaga 3).

Stödet kompletteras med:

- Möjlighet till temporära akuta avlastningsplatser i stadens lågtröskelboenden vid behov (se nedan)
- Särskilda insatser kring sysselsättning (ESF medel för förstudie, se nedan)

AKUTA AVLASTNINGSPLATSER

En risk i projektet är att det kan inträffa situationer där hyresgästen temporärt behöver komma ifrån lägenheten och under en kortare period bo någon annan stans för att t.ex. undvika störningar för kringboende som medför risk för vräkning. I dessa fall kan hyresgästen erbjudas akuta avlastningsplatser vid, i första hand, något av stadens lågtröskelboenden.

- Kostnaderna för placeringar belastar inte den placerande socialtjänsten utan bekostas av projektet.
- Akuta avlastningsplatser kan i först hand beviljas om maximalt 14 dagar per år. Finns behov utöver detta bör ställning tas till om annan boendelösning och stödform ska ersätta ska vägledarstöd under en längre period
- Stadsmissionen ansvarar för den praktiska hanteringen och kontakten med Socialtjänsten i samband med sådan placering

Rutiner för detta finns (bilaga 6).

ÖVRIGA INSATSER VÅRD OCH BEHANDLING

Om behov erbjuds hyresgästen ytterligare insatser avseende t.ex. vård och behandling.

Roller och ansvar

Stockholms Stadsmission har ansvar för

- Jour 24 h/dygn med möjlighet att rycka ut vid behov.
- Framtagande av avtal mellan Stadsmissionen och klienten/hyresgästen avseende vägledares hantering av nycklar till lägenheten.
- Regelbundna samtal och kontakt med bovärdar i syfte att hitta lösningar på praktiska problem och upprätthålla trygghet i relationen med Svenska Bostäder AB.
- Tidigt ta kontakt med Svenska Bostäder AB för att hindra att situationer leder till störningar, klagomål och otrygghet för grannar eller klienten.
- Att kontinuerligt rapportera avvikelser till socialtjänsten samt skriftligen lämna rapporter inför månatliga uppföljningsmöten
- Tidigt uppmärksamma ev behov av temporärt akut avlastningsplats utanför lägenheten. Aktivt arbeta för att hyresgästen ska acceptera detta. Om det blir aktuellt med krisplacering ansvarar Stockholms Stadsmission för att kontakten med socialtjänst/socialjour för att biståndsbeslut fattas samt för att följa med hyresgästen till det temporära boendet. Under tiden hyresgästen vistas i på temporära avlastningsplatserna skall Stadsmissionen aktivt och uppsökande fortsätta arbetet med denne med syfte att möjliggör snabb återflytt till den egna lägenheten.

- Processa, stödja och medverka vid avslut och avhysning/utflyttning. Här är det viktigt med ömsesidigt förtroende, gemensamt förhållningssätt och en gemensam värdegrund i arbetet.
- Vägledare ska delta i handledning/utbildning och andra kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds inom projektet.
- Bistå dem som utvärderar projektet.

Svenska Bostäder AB har ansvar för

- Att omedelbart meddela Stockholms stads stadsmission samt Socialtjänsten om störningar etc. som kan leda till behov av avslut/uppsägning.
- Ha löpande kommunikation med Stockholms Stadsmissions vägledare i syfte att tidigt påvisa problem i boendet och hitta lösningar på praktiska problem och upprätthålla trygghet i relationen.
- Förvaltare/bovärdar ska delta i handledning/utbildning och andra kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds inom projektet.
- Bistå dem som utvärderar projektet .

Socialtjänsten har ansvar för

- Myndighetsrollen med ansvar för att ha klienten aktuell och i insats.
- Biståndsbeslut.
- Ansvar för förstahandskontrakt gentemot Svenska Bostäder AB.
- Ansvar för andrahandsuthyrning med allt regelverk kring detta.
- Handläggare vars klienter ingår i projektet ska delta i handledning/utbildning och andra kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds inom projektet.
- Bistå dem som utvärdera projektet